

Performance Indefra

Performance lever på kanten af scenekunsten og samtidig vinder dens æstetik og arbejdsformer terræn indenfor de store institutioner.

Jeg prøver her at formulere mine erfaringer omkring processen for den medskabende performer. Hvordan indvirker processen på det færdige værk?

I programmet står der f.eks. ”*Alt materiale skabt af de medvirkende*”. Man kan næppe udtrykke det mere præcist. Ingen funktioner defineres, alle skriver tekst, koreograferer og udvikler koncept. Og står på scenen.

Hvad har du af barndomsminder? Kan du lave glace au four? Hvordan skriver du?

Kan du steppe?

Kunstsyn, baggrund og særlige færdigheder er ikke kun et spørgsmål om en sludder i frokostpausen, men er afgørende for forestillingens resultat.

Teksten skal *bruges*. Allerede inden teksten ligger sort på hvidt, kommunikerer den med andre dele af forestillingen og indgår i en sammenhæng. Den er funktionel og på samme tid er der ikke nogen besnærende psykologi eller kronologi, der hindrer kvantespring. Verdenslitteraturen får ikke særligt mange besøg.

Når jeg skriver, anvender jeg mange regibemærkninger og forholder mig meget konkret til det fysiske rum. Grænsen mellem tekst og fysik viskes ud. Ingen ejer den anden. Der er heller ingen grænse mellem det personlige og tekst fra det offentlige rum; valg- og reklameslogans, ordsprog eller kendte citater.

At performeren selv har skrevet den tekst, han eller hun fremfører, betyder levende mennesker på scenen og dermed også tit unikke NU-oplevelser for publikum.

Skuespillerens tekstanalyse er erstattet af et menneskes reservoir af minder, undertekster, frygt og drømme. Teksten er blevet krop!

Performeren har investeret sig selv i værket, men for at det skal fungere, kræves også distance. Man skal elske og stå fremmed overfor sit materiale.

Som medskabende performer bliver man nød til at håndtere en paradoksal situation, hvor der både kræves en dyb integritet, et individuelt skabende og samtidig en generøs kollektivism. Ejendomsretten er ophævet! Dine venner er mine venner! Måske er der en anden, der får din tekst, måske bliver teksten til en koreografi, måske forsvinder den helt. Hvem ved?

Forestillingen har sin egen dynamik og sejler ud på åbent vand.

Derude på havet skal noget ske. Hvordan kommer vi ud på rigtigt dybt vand? Hvilken form egner sig bedst til netop denne forestilling? I projektet ”Ondskabens Landskab” af NORPOL (2005) valgte vi efter den første scene at lade alle tilskuere komme op på scenen og spille med i resten af forestillingen. Temaet ondskab krævede en anden og mere direkte form for deltagelse. Publikum blev en slags statister og indgik med os performere i opførelsen af en rock-opera med den samme titel. Et meta-lag, der inviterede publikum og bevidstgjorde den performative konstruktion.

Improvisation! Humor! Tak. Disse to redskaber sammen med en antiautoritær proces vaccinerer værket mod et endimensionalt verdensbillede. Hverken fragmentet eller det mange-facetterede perspektiv giver nogen helhedsløsninger, hvor vendepunkter

kan udregnes med matematisk præcision. Hvem har det rigtige svar? Vi ser snarere en collage, hvor mellemrummene får ligeså stor betydning.

Mange instruktører prøver at imitere performancekunstens typiske attribut, men uden at tage processen alvorlig. Det er dømt til at mislykkes! Styrken i performance er, at det kommer *indefra*. Personlig autenticitet prioriteres i stedet for teknik og tradition. Mange gange har jeg bemærket, at det er denne flygtige oplevelse af personligt nærvær på scenen, der har givet publikum de største øjeblikke. Måske er det enkelte menneske på en scene – når alt kommer til alt – det stærkeste statement; den kendsgerning, at vi lever, er den største provokation.

Daniel Norback
www.norpol.org
www.teaterbidt.dk